

آموزش مقدماتی اصول حفاظت و مرمت اسناد تاریخی به دانش آموزان

مؤلف :

زهرا اسکندری

نیکان کتاب

زمستان - ۱۳۹۵

سرشناسه	: اسکندری، زهرا، ۱۳۶۲-
عنوان و پدیدآور	: آموزش مقدماتی اصول حفاظت و مرمت اسناد تاریخی به دانش آموزان / مؤلف: زهرا اسکندری
مشخصات نشر	: زنجان: نیکان کتاب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۸۶ ص؛ مصور، جدول.
شابک	: ۸ - ۴۳۰ - ۱۹۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۷۲ - ۷۱.
موضوع	: عکس‌ها - ایران - نگهداری و مرمت - راهنمای آموزشی (متوسطه)
موضوع	: Photographs -- Conservation and restoration -- Iran -- Study and teaching (Secondary)
موضوع	: مواد آرشیوی - ایران - نگهداری و مرمت - راهنمای آموزشی (متوسطه)
موضوع	: Archival materials -- Conservation and restoration -- Iran -- Study and teaching (Secondary)
موضوع	: عکاسی - ایران - تاریخ
موضوع	: Photography -- Iran -- History
رده‌بندی کتبی	: ۱۳۹۵ / ۵۱۸ الف / ۴۶۵ TR
رده‌بندی دیوپی	: ۷۴۵/۵۹۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۲۱۳۴۷

آموزش مقدماتی اصول حفاظت و مرمت اسناد تاریخی به دانش آموزان

مؤلف: زهرا اسکندری

چاپ و صحافی: فانوس

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۸ - ۴۳۰ - ۱۹۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

دفتر نشر:

زنجان، چهارراه سعدی، روبروی بانک پاسارگاد، کوچه باقری، ساختمان سپهر، واحد ۴

تلفکس: ۲-۳۳۳۳۵۵۴۱-۲۴

Email: Nikanketab@yahoo.com

www.chaponashr.ir/nikanketab

پیشگفتار

انگیزه و نیروی محرکه هر فرد، قوم و ملتی برای حرکت به سوی آینده، مجموع آرزوهایی است که از دیرباز و طی تاریخی طولیل و همراه با فراز و نشیب بسیار شکل گرفته و برای دستیابی بدان تلاش می‌کند. بخش وسیعی از این امید و آرزوها، در آثار هنری اقوام تجلی یافته و طی تاریخ با انتقال ارزش‌های نهفته در آنکه ریشه در سادگی، اندیشه، شکست و پیروزی، اعتقادات و رسوم آن قوم دارد، از نسلی به نسل بعدی تداوم یافته و هر نسل تاریخی در آن بنشیندن به آن برداشته است.

از این رو آثار تاریخی نه یک حبس بی‌جان که تبلور هستی یک ملت است و یادآور مسیری است که طی قرون و اعصار پیموده شده است، این است راز تشکیل موزه‌ها، حفاظت از بناها، میراث فرهنگی و هر آنچه از گذشته باقیمانده است. شناخت میراث فرهنگی یک دانش است به مثابه همه علوم و هنرهای دیگر، بنابراین برای درک و شناخت آن باید آموزش دید تا به ارزش‌های نهفته در آن پی برد.

بدیهی است هرگاه به ارزش چیزی واقف شویم آن را از ما بهیمن و نه تنها به تخریب آن نمی‌اندیشیم، بلکه در حفاظت از آن خواهیم کوشید. برای افزایش سطح آگاهی در هر زمینه‌ای نیاز به آموزش است، برای اینکه از موسیقی کلاسیک یا از شعر مولانا لذت ببریم باید آن را بشویم. ما برای محافظت جامعه در برابر آسیب‌ها، برای آگاهی مردم نسبت به اهمیت آب و اهمیت هوای پاکیزه و غیره، اضافه بر وضع قوانین، به طور گسترده در رسانه‌های عمومی و از طرق مختلف به آموزش و آگاهی بخشی می‌پردازیم، اما برای ارتقای سطح آگاهی مردم نسبت به ارزش‌های فرهنگی آثار تاریخی چه؟ رسانه‌ها چه میزان برای این مهم وقت و هزینه صرف کرده‌اند؟

همگان بر این باور اتفاق نظر دارند که مؤثرترین آموزش‌ها، آموزه‌هایی است که در سنین پایین به افراد داده شده است. رسانه‌های ما در برنامه‌های خود تا چه میزان تلاش کرده‌اند که میراث فرهنگی را به کودکان معرفی و آموزش دهند؟ بخش وسیعی از مردم بیشترین ارزشی را که در آثار تاریخی می‌بینند، ارزش ریالی آن است، چرا که از کودکی تنها همین مفهوم را از میراث فرهنگی دریافت کرده‌اند.

درحالی که تاریخ یک سرزمین را می‌توان شناسنامه و سند هویت و ملیت افراد آن سرزمین نامید. بدون ثبت دقیق تاریخ و وقایع تاریخی قطع به یقین پاسخ بسیاری از سئوالات در آینده مبهم خواهند ماند و این سرآنها را تحریف‌ها، تهمت‌ها و سرقت‌های تاریخی و ادبی خواهد بود. جا دارد در گذر پرشتاب و سریع جامعه از سنت به مدرنیته، از ثبت و نجات وقایع تاریخی غافل نشویم و با ثبت، جمع‌آوری و آموزش نگهداری اصولی اسناد تاریخی کشور، تاریخ را به آیندگان هدیه کنیم، چرا که این دانش آموزان و نوجوانان یک جامعه هستند که میراث‌داران واقعی این آثار به شمار می‌روند و زمانی که نسبت به اهمیت حفظ و نگهداری آنها آگاه شوند خود حافظان میراث فرهنگی و طبیعی محله، روستا و شهر خودشان می‌شوند. نهادینه شدن فرهنگ حفاظت از میراث فرهنگی، طبیعی از نیازهای پایه‌ای و ضروری در ایران به شمار می‌رود. فرهنگی که باید از کودکی آموزش داده شود تا در ذهن و باور شهروندان نقش ببندد و از نسلی به نسل دیگر منتقل شود. همانطور که می‌دانیم در ایران، تحصیل است که پایه‌های شخصیت انسان شکل می‌گیرد. بنابراین به عنوان عضو کوچکی از خانواده بزرگ ارزشمند آموزش و پرورش که تحصیلات در ارتباط با مرمت آثار تاریخی و فرهنگی می‌باشد با هدف آشنایی و کتب آموزشی در زمینه میراث فرهنگی برای نوجوانان و دانش‌آموزان گام در این راه نهادیم زیرا عقیده داریم این آموزش‌ها می‌تواند نقش به‌سزایی در ایجاد و توسعه فرهنگ حفاظت از میراث تاریخی داشته باشد.

عکس ها جزء مهمترین اسناد تصویری تاریخ یک مملکت می باشند؛ عکس های به جا مانده از ادوار مختلف تاریخی ایران از مهمترین اسناد تاریخی ایران به شمار می آید. آرشیوهای عکس موجود در ایران گنجینه هایی پنهانند که در شرایط مختلفی نگهداری می شوند، محافظت از تصاویر، به عنوان اشیاء تاریخی و ارائه ی مناسب آن، به نسل های آینده نیز از وظایف ماست. اگر بخواهیم از آنها برای نسل آینده مواظبت کنیم باید کارهایی بکنیم که این اسناد تصویری تاریخ کشورمان، برای وارثانش قابل نگهداری باشد.

بنابراین در فصل اول، ستاب نگاهی گذرا خواهیم داشت به تاریخچه ورود عکاسی به ایران، شروع عکسبرداری و همچنین در این فصل به معرفی آرشیو، محوطه مناسب جهت ذخیره سازی عکس ها و ویژگی های ساختمان های آرشیو مناسب برای اسناد تصویری و شنیداری می پردازیم. در فصل دوم کتاب به آموزش اصول استاندارد مرمت عکس، مرمت عکس، انتخاب روش های مناسب برای مرمت و همچنین عرضه و نمایش عکس خواهیم پرداخت. بنابراین محای این کتاب برای دانش آموزان دوره دوم دبیرستان که در رشته های گرافیک، عکاسی و گرافیک رایانه تحصیل می کنند مفید بوده و همچنین مطالعه آن به دانشجویان رشته های گرافیک، ارتباط تصویری، عکاسی، باستان شناسی و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی توصیه می گردد.

زهرا اسکندری

بیز ۱۳۹۵

فهرست مطالب

فصل اول : مقدمات اصول حفاظت اسناد تاریخی

۲	 مقدمه
۳	 تاریخچه عکاسی در ایران
۱۱	 مفهوم آرشیو
۱۴	 حفظ و نگهداری منابع
۱۷	 عوامل مهم در نگهداری منابع
۲۴	 فهرست نویسی و سازماندهی عکس
۲۵	 ایجاد محیط مناسب برای عکاسی

فصل دوم : آموزش اصول و مراحل مرمت در عکس های تاریخی

۲۸	 اصول و استاندارد مرمت عکس
۳۱	 روش های مرمت عکس
۳۷	 مراحل کار مرمت
۳۹	 روش های مناسب مرمت
۴۴	 فنون عرضه و نمایش عکس
۵۳	 روش مرمت یک نمونه از عکس های دوره قاجار
۶۳	 آموزش عملی مرمت یک نمونه عکس تاریخی
۶۹	 نتیجه گیری
۷۱	 منابع